

Sygn. akt II Ka 214/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Koninie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Karol Skocki

Protokolant: st. sekr. sąd. Irena Bąk

przy udziale Łukasza Sobczaka prokuratora Prokuratury Rejonowej w Kole

po rozpoznaniu w dniu 31 sierpnia 2018 r.

sprawy P. M.

skazanego wyrokiem łącznym

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego i jego obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Kole

z dnia 15 maja 2018 r. sygn. akt II K 72/18

1. Zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.
2. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. T. G. kwotę 147,60 zł tytułem nieopłaconej obrony udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.
3. Zwalnia skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym.

Karol Skocki

Sygn. akt II Ka 214/18

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Kole wyrokiem łącznym z dnia 15 maja 2018 r. o sygn. akt II K 72/18 w sprawie P. M., skazanego prawomocnymi wyrokami Sądu Rejonowego w Kole:

1. z dnia 10 stycznia 2017 r. sygn. akt II K 936/16 za przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. popełnione w dniu 6 września 2016 r. na karę 1 roku i 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie;
2. z dnia 28 marca 2017 r. sygn. akt II K 380/16 za przestępstwo z art. 222 § 1 k.k. i art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. popełnione w dniu 24 marca 2016 r. na karę na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;
3. z dnia 12 maja 2017 r. sygn. akt II K 230/17 za ciąg przestępstw z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. popełnionych w dniu 13 lutego 2017 r. na karę 2 lat ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie;
4. z dnia 23 stycznia 2018 r. sygn. akt II K 293/17 za przestępstwa z art. 222 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i z art. 226 § 1 k.k. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności popełnione w dniu 14 marca 2017 r., w

konsekwencji wymierzono karę łączną 6 miesięcy pozbawienia wolności; kara ta jest aktualnie wykonywana w systemie dozoru elektronicznego, -

na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. połączył wymierzone kary pozbawienia wolności i kary ograniczenia wolności - wymierzając karę łączną 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Ponadto na podstawie art. 577 k.p.k. zaliczył skazanemu na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres zatrzymania skazanego w sprawie II K 380/16 i okres wykonywania kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. akt II K 293/17 w systemie dozoru elektronicznego.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego P. M., zaskarżając go w całości na korzyść skazanego i zarzucając mu:

1. Naruszenie art. 86 § 1 k.k. poprzez zastosowanie zasady asperacji chociaż istniały podstawy do zastosowania w omawianym przypadku zasady pełnej absorpcji, skoro w uzasadnieniu przyznano, że czyny za które skazanemu wymierzono kary podlegające łączeniu miały miejsce w przeciągu niedługiego (rocznego) okresu czasu a w uzasadnieniu wyroku dostrzeżono, że skazany próbuje zmienić swoje życie i ograniczyć ryzykowne kontakty na rzecz budowania nowych relacji jako ojciec i partner,

2. Naruszenie art. 86 § 1 k.k. poprzez nieuwzględnienie związku podmiotowo – przedmiotowego pomiędzy poszczególnymi przestępstwami a w szczególności faktu, iż czyny za które skazanemu wymierzono kary podlegające łączeniu są przestępstwami rodzajowo podobnymi w przypadku wyroków: Sądu Rejonowego w Kole z dnia 28 marca 2017 r., sygn.. akt II K 380/16 oraz wyroku Sądu Rejonowego w Kole z dnia 23.01.2018 r. sygn. akt II K 293/17 – obydwa wymienione wyroki dotyczyły czynów z art. 222 § 1 k.k. i art. 226 § 1 k.k.,

3. Naruszenie art. 87 § 2 k.k. poprzez jego niezastosowanie w niniejszej sprawie i nieprzeprowadzenie analizy wyroków podlegających łączeniu pod kątem przesłanek wynikających z tego przepisu.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca skazanego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie skazanemu kary łącznej w wymiarze 1 roku pozbawienia wolności przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji, ewentualnie o wymierzeniu skazanemu dwóch niezależnych kar, kary łącznej pozbawienia wolności i kary łącznej ograniczenia wolności przy zastosowaniu dyspozycji z art. 87 § 2 k.k., ewentualnie o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Kole do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wniesiona przez obrońcę skazanego P. M. okazała się całkowicie bezzasadna.

Przedstawiając powody rozstrzygnięcia, wskazać na wstępie trzeba, że przeprowadzone przez sąd I instancji postępowanie dowodowe było w pełni prawidłowe. Stwierdzono tak, albowiem ujawniony na etapie rozpoznawczym materiał dowodowy został poddany rzetelnej analizie. Nie budziło zatem wątpliwości, że sytuacja P. M., a w tym przede wszystkim jego dotychczasowa karalność, została rozpoznana wszechstronnie i zgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy.

Dla porządku wskazać należy, iż Sąd Odwoławczy podziela również pogląd sądu I instancji, iż analiza wyroków, które zapadły wobec P. M. winna opierać się zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o przepisy rozdziału IX kodeksu karnego w brzmieniu aktualnie obowiązującym.

Z treści art. 569 § 1 k.p.k. wynika, że sąd wydaje wyrok łączny w stosunku do osoby prawomocnie skazanej lub wobec, której orzeczono karę łączną wyrokami różnych sądów, gdy zachodzą przesłanki określone w art. 85 k.k. Przepisy art. 85 § 1 i 2 k.k. stanowią natomiast, że jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną. Podstawą orzeczenia kary łącznej

są wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89 § 1 k.k., w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w § 1 art. 85 k.k.

W pierwszej kolejności zaznaczyć trzeba, odnosząc się do uwag apelującego, że żaden przepis prawa nie nakazuje sądowi by wymierzając karę łączną dawał prymat zasadzie absorpcji. To jest tej zasadzie, która nakazuje ukształtować karę łączną na poziomie zbliżonym do wysokości najwyższej spośród kar jednostkowych, a która to kara pochłaniałaby pozostałe kary jednostkowe. Wprost przeciwnie, art. 569 § 1 k.p.k. odsyła do przepisów materialnych dotyczących wymierzania kary łącznej, które określają, że karę łączną wymierza się w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając przy karze pozbawienia wolności 20 lat.

Stwierdzić wręcz należy, że zasadę absorpcji stosuje się w wymiarze kary łącznej wyjątkowo, gdy związek zbiegających się przestępstw jest tak ścisły, że upodabnia je do jednego przestępstwa, jak w przypadku pomijalnego zbiegu przestępstw lub ciągu przestępstw, gdy nie potrzeba podwyższać progu represji karnej (por. wyrok SA w Białymstoku z 21 grudnia 2015 r., sygn. II AKa 206/15, LEX nr 1962890).

W ocenie sądu odwoławczego, Sąd Rejonowy słusznie kierując się określonymi w ww. przepisach przesłankami orzeczenia w wyroku łącznym kary łącznej połączył kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone w sprawach II K 380/16 i II K 293/17 oraz kary ograniczenia wolności orzeczone w sprawach II K 936/16 i II K 230/17, wyznaczając dolny i górny próg kary łącznej pomiędzy 360 dni pozbawienia wolności a prawie 3 lata i 2 miesiące pozbawienia wolności.

Mając na uwadze treść art. 85a k.k. sąd odwoławczy stoi na stanowisku, że kara łączna stanowi instytucję służącą do swoistego podsumowania działalności przestępczej sprawcy, obejmującą całościową ocenę jego zachowań przejawiającą się w postaci jednej kary łącznej. Zauważyć w tym miejscu należy, że wielość popełnionych przez sprawcę przestępstw wpływa na negatywną ocenę postawy sprawcy będąc jego istotnym czynnikiem prognostycznym. Chodzi tutaj zwłaszcza o to, aby właściwie ukształtowana kara łączna oddziaływała wychowawczo na sprawcę przestępstwa oraz odpowiednio chroniła obywateli przed niebezpieczeństwem ponownego dopuszczenia się przestępstw.

Celem kary łącznej, również po wspomnianej wyżej nowelizacji ustawy karnej, która weszła w życie dnia 1 lipca 2015 r., jest zapobieganie sytuacji, w której skazany pociągany do odpowiedzialności karnej odrębnie za każde z popełnionych przestępstw, pozostających w zbiegu realnym, znajduje się w gorszej sytuacji z perspektywy wymiaru kary, niż sprawca, który za takie przestępstwa odpowiada w jednym postępowaniu (por. wyrok SA w Krakowie z 27 marca 2013 r., II AKa 52/13, KZS 2013/6/82).

Apelujący chcąc przekonać do istotnej dysproporcji między karą orzeczoną, a tą, którą należałoby wymierzyć skazanemu zwracał uwagę na pozytywną zmianę postawy życiowej skazanego, co potwierdzać ma jego obecne zachowanie.

Zauważyć należy, że Sąd Rejonowy, bez wątplenia, wziął pod uwagę aktualną sytuację życiową skazanego, jego próby uporządkowania swoich spraw. Nie można jednak tracić z pola widzenia, że skazany nadal ma problemy z alkoholem oraz miał problemy z substancjami psychoaktywnymi. Nie bez znaczenia pozostaje również aktualną opinią o skazanym, z której wynika, iż jest on znany lokalnej jednostce policji, głównie z racji karalności i porywczego zachowania.

Sąd I instancji w treści uzasadnienia do wyroku łącznego dostrzegł, że pomiędzy przestępstwami, będącymi podstawą wyroków jednostkowych podlegających połączeniu wyrokiem łącznym, istnieje wysoka zbieżność rodzajowa, która niewątpliwie ma wpływ na wymiar kary łącznej. Sąd Okręgowy w pełni podziela to spostrzeżenie, jednakże zgadza się też z Sądem Rejonowym, że związek ten choć bliski, nie uzasadniał zastosowania zasady absorpcji w większym zakresie.

Sąd Okręgowy uważa też, że istotnie należy zaakcentować fakt, iż celem kary łącznej nie jest premiowanie osoby wielokrotnie łamiącej porządek prawny lecz zapewnienie racjonalnego stosowania kar i środków karnych przez

likwidację w postępowaniu wykonawczym ich swoistej, wynikającej z kilkukrotnych skazań, konkurencji. Popelnienie więcej niż jednego przestępstwa jest zaś okolicznością, przemawiającą za orzekaniem kary łącznej surowszej. Ta okoliczność wskazuje bowiem na posunięty stopień demoralizacji skazanego, dla którego wejście w konflikt z prawem nie miało wcale jednorazowego, przypadkowego charakteru, ale stało się wręcz sposobem na życie (por. wyrok SA w Białymstoku z 6 listopada 2012 r., II AKo 129/12, LEX nr 1236007).

Zdaniem Sądu Okręgowego - sąd I instancji przy orzekaniu wobec skazanego kary łącznej prawidłowo zastosował zasadę asperacji (czyli częściowej absorpcji i częściowej kumulacji). W sytuacji, gdzie suma wymierzonych kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności objętych węzłem wyroku łącznego wynosiła blisko 3 lata i 2 miesiące a najwyższa z kar podlegających łączeniu to 360 dni pozbawienia wolności (po przeliczeniu zgodnie z art. 87 § 1 k.k. najwyższej kary jednostkowej – 2 lat ograniczenia wolności) Sąd zasadnie wymierzył jako łączną karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności. W przypadku tego skazanego nie ujawniły się przeciw okoliczności, które wymagałyby w większym rozmiarze uwzględnienia zasady absorpcji. I to w stopniu znaczącym, gdyż dysproporcja między karą wymierzoną, a tą którą można byłoby określić mianem wzorcowej musi być rażąca.

Uznać również należało, że łagodzeniu orzeczonej kary łącznej sprzeciwiały się względy prewencji ogólnej. Wobec skazanego orzeczono dotąd kary aż czterema wyrokami za przestępstwa umyślne, w tym na bezwzględne kary pozbawienia wolności. Wszystko to świadczy o tym, że skazany lekceważył normy porządku prawnego i przejawia wyraźną demoralizację.

Jako niezasadny rodzi się również zarzut skarżącego, w zakresie naruszenia przez sąd I instancji art. 87 § 2 k.k. poprzez jego niezastosowanie w niniejszej sprawie i nieprzeprowadzenie analizy wyroków podlegających łączeniu pod kątem przesłanek wynikających z tego przepisu. Z uzasadnienia wyroku I instancji w sposób nie budzący żadnych wątpliwości wynika, iż sąd ten nie widział możliwości zastosowania wobec skazanego P. M. pełnej absorpcji, zatem nie można uznać, jak próbuje robić to skarżący obrońca, iż względem skazanego - w przypadku połączenia kar pozbawienia wolności w wymiarze 6 miesięcy i 10 miesięcy - możliwym byłoby wymierzenie kary pozbawienia wolności w wymiarze 6 miesięcy.

Mając na względzie wszystkie przedstawione powyżej okoliczności, sąd odwoławczy - nie znajdując uchybień określonych w art. 439 k.p.k. ani art. 440 k.p.k., podlegających uwzględnieniu z urzędu i powodujących konieczność zmiany bądź uchylenia zaskarżonego rozstrzygnięcia - na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. orzekł jak w wyroku.

O kosztach procesu w postępowaniu odwoławczym orzeczono stosownie do § 4 ust. 1 i 3 i § 17 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu oraz art. 624 § 1 k.p.k. zasądzając koszty obrony wykonywanej z urzędu w postępowaniu odwoławczym oraz zwalniając skazanego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, mając na względzie, iż uiszczenie kosztów byłoby dla niego zbyt uciążliwe.

SSO Karol Skocki